Pojmy nové – zavádění

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

2012

jedná se o část původního dokumentu:

2012

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 2. 12. 2012

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 2. 12. 2012

Pojmy nové – zavádění

Pojmy nelze „objevovat“, nýbrž pouze ustavovat a zavádět do širších kontextů. Jak lze ustavit pojem? J. B. Kozák mluvil o tom, že pojmy je třeba nasoudit. Tím se ovšem problém pouze trochu oddálí, neboť nutně vyvolá otázku, co to znamená „nasoudit“ (eventuelně co to je „soud“ a „souzení“). Zavádění pojmů je nutně (bytostně) spjato s „konstruováním“ příslušného intencionálního objektu (eventuelně non-objektu, viz nepředmětnost etc.). Zvláštností intencionálního objektu (předmětu) je – alespoň v tradici zpředmětňujícího myšlení – jeho neproměnnost: každý jednou nasouzený pojem je pevně spjat s příslušným intencionálním předmětem jako neproměnným myšlenkovým modelem. To ovšem v žádném případě nezbytně neznamená, že takový neproměnný „model“ musí sám být neměnný; jako takový intencionální model může být myšlenkově konstruována např. také „událost“. A právě to nám otvírá nové perspektivy myšlení, orientovaného nikoli na zpředmětňování, tedy myšlení takzvaně nepředmětného, tj. nezpředmětňujícího. Už tato skutečnost sama je jednoznačným dokladem toho, že pojmovost není nutně spjata se zpředmětňováním, nýbrž že zpředmětňováním je charakteristická jen tradice, započatá nejstaršími řeckými mysliteli a pak natolik rozšířená a systematicky upevňovaná, že se zdá být jedinou možnou. A proto je třeba důkladně prozkoumat, jak vlastně dochází k ustavení, resp. nasuzování pojmů.

(Písek, 121202–1.)